

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок вибору дисциплін здобувачами освіти
Київського національного університету будівництва і архітектури

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою КНУБА

Протокол № 18 від 26 січня 2024 р.

Набуває чинності згідно з наказом ректора

№ 72 від «19» лютого 2024 р.

Зі змінами згідно наказу ректора

№ 271/65/25 від 30 «грудня» 2025 р.

Київ 2025

ЗМІСТ

	Стор.
1 Загальні положення.....	3
2 Організаційно-методичне забезпечення вибору навчальних дисциплін.....	7
3 Порядок вибору здобувачами навчальних дисциплін.....	9
4 Додаток 1. Зразок заяви на вивчення навчальних дисциплін за вибором.....	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок вибору освітніх компонент (дисциплін) здобувачами освіти Київського національного університету будівництва і архітектури (далі – КНУБА, Університет) забезпечує реалізацію студентами, аспірантами (далі – здобувачами) права на вибір навчальних дисциплін, передбаченого Законом України «Про вищу освіту» (п. 15, ч. першої ст.62): “1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на: ...– вибір освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж 10 відсотків для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання). При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти, відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу”.

1.2. Положення забезпечує умови для формалізації процедур:

- формування та доведення до відома здобувачів переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору здобувачами навчальних дисциплін зі сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Вибір здобувачами навчальних дисциплін в обсязі, визначеному освітньою програмою та навчальним планом, створює умови для:

- побудови індивідуальної траєкторії навчання здобувача освіти;

- поглиблення фахової підготовки здобувача освіти в межах обраної спеціальності та освітньої програми;
- підвищення конкурентоздатності здобувача освіти та його адаптивності на ринку праці за рахунок здобуття додаткових результатів навчання.

1.4. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми здійснюється здобувачем вищої освіти шляхом формування індивідуального навчального плану. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти розробляється на навчальний рік на основі навчального плану і включає всі обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни, обрані здобувачем освіти, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю, та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, атестація здобувачів).

1.5. Здобувач вищої освіти має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого кафедрами і затвердженого науково-методичними комісіями переліку, які відповідають необхідному обсягу кредитів та пропонуються у відповідному семестрі.

1.6. При організації вивчення вибірових дисциплін формуються групи в університеті, як правило, чисельністю не менше 20 осіб для освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» і чисельністю не менше 5 осіб для освітнього ступеня «доктор філософії», за виключенням академічних груп, чисельність яких від самого початку навчання була меншою.

1.7. Для забезпечення обсягу вибірових компонент у розмірі 25% освітньої програми, рекомендується у кожному семестрі передбачити наведений нижче обсяг кредитів вибірових дисциплін (крім

спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання):

- для освітнього рівня **бакалавра** (при загальному обсязі освітньої програми 240 кредитів – 60 кредитів вибірових дисциплін):
 - 1-2 семестр – без вибірових дисциплін;
 - 3-8 семестр – по 9-12 кредитів вибірових компонент на семестр;
- для освітньо-професійного рівня **магістра** не менше 22,5 кредитів вибірових дисциплін при загальному обсязі освітньої програми 90 кредитів:
 - 1 семестр – без вибірових дисциплін;
 - 2 семестр – 15 кредитів вибірових компонент на семестр;
 - 3 семестр – 7,5 кредитів вибірових компонент на семестр;
- для освітньо-наукового рівня **магістра** 30 кредитів вибірових дисциплін при загальному обсязі освітньої програми 120 кредитів:
 - 1 семестр – без вибірових дисциплін;
 - 2-3 семестр – по 12 кредитів вибірових компонент на семестр;
 - 4 семестр – 6 кредитів вибірових компонент;
- для освітньо-наукового рівня **доктора філософії** (при загальному обсязі освітньої програми 50 кредитів – 15 кредитів вибірових дисциплін):
 - 1-2 семестр – без вибірових дисциплін;
 - 3 семестр – 15 кредитів вибірових компонент на семестр.

Наведений розподіл кредитів вибірових компонент є рекомендованим і може перерозподілятися розробниками освітніх програм по семестрах з урахуванням особливостей освітньої програми.

Обсяг кожної вибірової дисципліни становить не менше 3 кредитів ECTS. З метою уніфікації, вибірові дисципліни, які пропонуються кафедрами, приймаються кратними 3 кредитам ECTS. Для здобувачів

освітньо-професійного рівня магістра допускається передбачати вибіркові дисципліни обсягом 4,5 кредити ECTS.

1.8. Перелік дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти складається на основі пропозицій кафедр та поділяється на дві групи:

1-а група – вибіркові дисципліни, які забезпечують **формування** загальних компетентностей (дисципліни, які не потребують попереднього вивчення обов'язкових дисциплін (пререквізитів), визначених структурно-логічною схемою ОП). Обсяг таких дисциплін повинен складати виключно 3 кредити. Кількість таких вибірових дисциплін за весь термін навчання здобувача не повинна перевищувати 2 для здобувачів бакалаврського рівня та 1 для здобувачів магістерського рівня вищої освіти;

2-а група – вибіркові дисципліни, які забезпечують **посилення** професійних (фахових) компетентностей (дисципліни, які можуть включати пререквізити для вивчення). Обсяг таких дисциплін повинен складати від 3 до 6 кредитів (як правило, 3 та 6 кредитів).

Пререквізити – це обов'язкові освітні компоненти (дисципліни) освітньої програми, які надають певні компетентності, необхідні для вивчення наступних дисциплін відповідно до структурно-логічної схеми.

Форма підсумкового контролю з усіх вибірових дисциплін – залік.

У вибірових дисциплінах 1-ої групи рекомендовано планувати контрольні роботи або РГР. В вибірових дисциплінах 2-ої групи допускається передбачати курсові проєкти та курсові роботи, якщо вибірова дисципліна є фаховою та обсяг кредитів та самостійної роботи дисципліни дозволяє їх виконання.

1.9. Навчальні дисципліни, які не відповідають сучасним вимогам, або навчальні дисципліни, за якими кафедри не мають можливості продовження викладання, можуть бути виключені із переліку вибірових дисциплін за службовими записками завідувачів кафедр чи гарантів освітніх програм.

Рішення про включення та виключення дисциплін з каталогу вибірових дисциплін приймається навчально-методичною радою університету.

1.10. Здобувач зобов'язаний обрати визначений освітньою програмою, на якій він навчається, обсяг кредитів вибірових дисциплін для здобуття відповідного освітнього рівня. Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

1.11. Зарахування вибірових освітніх компонент, здобутих поза межами університету здійснюється відповідно до Положення про академічну мобільність та Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. На вибір здобувачам пропонуються лише дисципліни, які мають необхідне навчально-методичне забезпечення відповідно до Положення про організацію освітнього процесу КНУБА та Положення про електронний навчально-методичний комплекс дисциплін та використання технологій дистанційного навчання в навчальному процесі.

2.2. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти для конкретного семестру вказана у навчальному плані.

2.3. Вибір навчальних дисциплін здобувач здійснює в процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми.

2.4. Здобувачу може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у наступних випадках:

- якщо здобувачем обрано дисципліну, яка забезпечує поглиблення професійних (фахових) компетентностей, без вивчення пререквізитів, які забезпечують необхідний рівень вхідних знань;
- якщо кількість здобувачів, які обрали дисципліну чи блок навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, встановлену відповідним факультетом, кафедрою. У цьому випадку перевага в першу чергу надається здобувачам, які навчаються на тій самій освітній програмі, на тому ж факультеті, а в наступну чергу – тим здобувачам, які зафіксували свій вибір раніше;
- якщо кількість здобувачів, які обрали навчальну дисципліну, є меншою за встановлений в Університеті мінімум;
- якщо наслідком вибору навчальної дисципліни здобувачем вищої освіти є передбачувано недостатня для присвоєння академічної кваліфікації кількість кредитів;
- якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленої кількості навчальних дисциплін на навчальний рік (не більш 16 дисциплін), які здобувач може опановувати одночасно;

2.5. У випадку, якщо здобувачу відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, позначених у пункті 2.4, йому надається можливість отримати рекомендацію на вивчення наступної за пріоритетом дисципліни, зафіксованої в процесі здійснення вибору, групи/потоків за якими вже сформовані, і де немає перевищення встановлених факультетами/кафедрами максимумів:

2.6. Обрані здобувачем навчальні дисципліни затверджуються деканом факультету, на якому навчається здобувач, як невід’ємна складова індивідуального навчального плану. Зміна здобувачем свого вибору після його затвердження можлива за заявою здобувача протягом першого тижня навчального семестру з відповідним обґрунтуванням, погодженою деканом факультету. При прийнятті рішення по заяві здобувача щодо зміни вибору

навчальної дисципліни (блоку дисциплін) декан факультету керується обмеженнями, вказаними в п.2.4, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення якісного надання освітньої послуги іншим здобувачам освіти.

2.7. Якщо здобувач у встановлені терміни без поважних об'єктивних причин не скористався своїм правом вибору, відповідні вибіркові дисципліни його індивідуального навчального плану визначаються за рекомендаціями відповідного факультету, затверджуються деканом, та є обов'язковими для вивчення у відповідному семестрі.

2.8. Здобувач вищої освіти, який з поважної причини (хвороба, участь у програмі академічної мобільності тощо), не записався на вибіркові дисципліни у встановлені терміни, має право зробити вибір протягом першого тижня після повернення до навчання (надання підтверджуючих документів).

2.9. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану здобувача, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається здобувач.

3. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГІВ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Кафедри, які забезпечують викладання вибіркового навчального дисциплін 1-ої групи (загальні компетентності), до 01 грудня подають до навчально-методичного відділу списки вибіркового дисциплін затверджені кафедрами, які пропонується викладати в наступному навчальному році, разом з їх силабусами та кадровим складом, який буде їх забезпечувати.

Після розгляду та затвердження списків на навчально-методичній раді університету формується каталог вибіркового дисциплін 1-ої групи, який

вноситься навчально-методичним відділом до Інформаційної системи Digital University до 15 січня.

Після 15 січня навчально-методичний відділ відкриває доступ кафедрам для внесення силабусів (анотацій) вибіркового навчальних дисциплін викладачами.

3.2. Кафедри, які забезпечують викладання вибіркового навчальних дисциплін 2-ої групи (професійні компетенції), щорічно до 01 грудня формують перелік фахових вибіркового дисциплін відповідно до навчального плану на наступний рік (кількість та зміст дисциплін повинні забезпечувати найширше покриття профілю майбутнього фахівця). Списки погоджуються науково-методичними комісіями та до 15 грудня подаються до навчально-методичного відділу для внесення до Інформаційної системи Digital University.

Навчально-методичний відділ до 15 січня вносить до Інформаційної системи та перевіряє списки вибіркового навчальних дисциплін, формує вибірові каталоги для груп спеціальностей за рекомендацією навчально-методичної ради та відкриває доступ для внесення силабусів (анотацій) вибіркового навчальних дисциплін науково-педагогічним працівникам, завідувачам кафедр та гарантам освітніх програм.

3.2. Викладачі вибіркового дисциплін до 30 січня вносять анотації вибіркового навчальних дисциплін до Інформаційної системи, після чого інформація оприлюднюється на офіційному сайті Університету.

3.3. Працівники деканату разом з кураторами академічних груп забезпечують ознайомлення здобувачів вищої освіти з переліком та анотаціями вибіркового навчальних дисциплін, порядком, термінами та особливостями запису на вивчення вибіркового дисциплін. Викладачі разом з кураторами академічних груп можуть проводити у позанавчальний час презентації своїх вибіркового дисциплін.

3.4. Вибір дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється шляхом заповнення онлайн-форми в електронному кабінеті здобувача вищої освіти (або шляхом заповнення онлайн-форми, розміщеної на офіційному сайті університету, або шляхом подачі паперової заяви) для:

- освітнього ступеня «бакалавр» та «доктор філософії», 2 року навчання освітнього ступеня «магістр» – з 1 лютого по 15 лютого;

- 1 року навчання освітнього ступеня «магістр» та «бакалавр» з 5 вересня по 15 вересня.

При цьому здобувачі відповідного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи структурного підрозділу з дотриманням вимог п.1.8.

3.5. Здобувачі вищої освіти заочної форми здійснюють вибір дисциплін під час весняної заліково-екзаменаційної сесії.

3.6. У випадку поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня бакалавра на базі молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за скороченим терміном навчання можливе перезарахування вибіркового навчальних дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін.

3.7. Навчальним відділом до 15 березня узагальнюється разом з деканатами інформація про обрані вибіркові дисципліни, визначається кількість здобувачів вищої освіти за обраними дисциплінами, формуються академічні групи для вивчення дисциплін за вибором здобувача освіти з урахуванням графіку освітнього процесу на семестр/рік.

3.7. Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами подвійного диплому, дуальної форми здобуття вищої освіти, процедури вільного вибору організуються в терміни і за порядком, передбаченими відповідними Угодами.

Зразок заяви на вивчення навчальних дисциплін за вибором

Декану

_____ (назва факультету)

_____ (власне ім'я та прізвище)
 студента(ки) _____ курсу _____ групи
 _____ форми навчання
 (денна, заочна, вечірня)
 спеціальності

_____ (шифр, назва)

_____ (прізвище та власне ім'я)

ЗАЯВА*

на вивчення навчальних дисциплін за вибором
 на 20_ - 20_н.р.

Просимо зарахувати нас в групу для вивчення наступних вибіркових навчальних дисциплін:

1. _____ (назва дисципліни та семестр вивчення)
2. _____ (назва дисципліни та семестр вивчення)
3. _____ (назва дисципліни та семестр вивчення)

1. _____ (ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
2. _____ (ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
3. _____ (ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
4. _____ (ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
5. _____ (ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента

* – здобувачі вищої освіти мають право подати персональну або колективну заяву (від академічної групи) на вивчення дисциплін за вибором